

« zurück blättern vor »

SZTUCIEC subst. m., ab 1621; auch *stuc*, *stuciec*, *stuć*, *sztuć*. **1)** ‘Etui, Futteral’ – ‘puzderko, futerał’: (1621) 1643 CN *In Thecis etiam cultarijs literatorum (stuć zowiemy)*. ○ 1643 CN s.v. *pisarska skatulka: Pisarska szkátułká / stuć. Theca calamaria. Graphiarium*. ○ 1683 Lub.Tob. 157 *Cyrkiel – ustawnie kreśląc po tablicy / Będzie złożony i w sztuciec swój wnidzie*. ○ 1720–1729 SapANot 136, SP17 *Postałem [...] z Węzłem do Imci X Mofzkowskiego wiążąc na S. Remigian sztucem srebrnym*. ○ 1779 Czerw. Narz. 31, L *Sztuciec z różnemi igłami cyrulicki*. ○ [LBel.] 1780 Włodek SŁ, MAY *Stuć, stucczyk – pudełko, pochwa na co*. – CN, TR, L, SWIL (daw.), SW (stp.). **2)** ‘handliche Sammlung von Geräten in einem Futteral; Instrument, Werkzeug; Besteck’ – ‘podręczny zbiór narzędzi mieszczący się w futerał; przybór, narzędzie; nóż, widelec lub łyżka’: 1771 Testam. 159 *sztuciec stołowy w futerał jeden, to jest łyżka, grabki i nóż srebrne*. ○ 1775–1806 Teat. 28b 147, L *Ukradziono sztukę iednę ftołowego sztucca*. ○ 1793 S.Grodz. 2 135, L *Sztucce śrebrne do iedzenia, i inne drobne śrebra*. ○ (1847–1848) 1877 Rzew.H.Zamek 185, DOR *O sztucce nie ma się co troszczyć, bo każdy szlachcic ma widelko i nóż za pasem, a łyżek drewnianych podstarości dostarczy ze wsi*. ○ 1862 Rul.Wspom. 93, DOR *Dostał mi się po niej w puściźnie sztuciec geometryczny, cyrkle i inne dodatki*. ○ (1947) 1948 Żukr.Piór. 25, DOR *Siedząc przy stole niezgrabnie manewrowałem olbrzymimi sztuccami z kutego srebra*. – TR, L, SWIL, SW, DOR (daw.) sowie BAN. ◇ **Var:** *stuc* subst. m. – SWIL; *stuciec* subst. m. – TR, L, SWIL, SW (m.u.); *stuć* subst. m., [hapax] 1780 Włodek SŁ, MAY – CN, TR, L; *sztuciec* subst. m., 1683 Lub.Tob. 157 ○ 1771 Testam. 159 ○ (1847–1848) 1877 Rzew.H.Zamek 185, DOR ○ (1947) 1948 Żukr.Piór. 25, DOR – TR, L, SWIL, SW, DOR (daw.) sowie BAN; *sztuć* subst. m. – L, SW (stp.). ◇ **Etym:** **1)** nhd. *Stutz, Stutzen* subst. m., ‘ein Gefäß’, GRI. **2)** nhd. *Stütze* subst. f., ‘ein Gefäß’, GRI. ◇ **Hom:** †*sztuciec* s.v. *sztucer*. ❖ Die Bedeutung geht von ‘Futteral’ auf ‘Inhalt des Futterals’ (Inhalt 2) über. Der Grund für die Suffixerweiterung *stuc* → *sztuciec* ist nicht klar. Die von Włodek SŁ, MAY zitierte Form *stuccyk* (**stuccio?*) konnte nicht identifiziert werden; dies gilt auch für das von LINDE angeführte *stuccio*.

« zurück blättern vor »